

STUDIA GENERALIA 2007

Rakkauden evoluutio

Helsingin yliopisto 22.2.2007, Porthania (Yliopistonkatu 3), klo 18.00-20.00

ELÄMÄN MANIPULAATIO Dosentti Pekka Louhiala Syntymättömän lapsen oikeudet

AM on 26-vuotias nainen, jolla on jo vuosia jatkunut vaikea alkoholiongelma. Hän on ensimmäistä kertaa raskaana, eikä ole kyennyt yrityksistään huolimatta lopettamaan alkoholinkäyttöään. Äitiysneuvolassa hän on käynyt kerran, mutta jättänyt tulematta sovituille uusille käynneille.

Onko AM:n sisällään kantamalla olennolla mitään oikeuksia, esimerkiksi oikeutta syntyä terveenä tai toivottuna? Jos näitä oikeuksia on, kenelle ne aiheuttavat velvollisuuksia? Miten ne ovat suhteessa AM:n oikeuksiin?

Minulle annetussa otsikossa tästä olennosta käytetään nimitystä "syntymätön lapsi". Nimitys on kohtalaisen arvolatautunut, ja jonkin verran neutraalimpi olisi "sikiö", varhaisemmassa vaiheessa "alkio". Etenkin aborttikeskustelussa vedotaan usein siihen, että olento on "osa äidin ruumista".

Milloin elämä alkaa? Mitä kysymyksellä tarkoitetaan ja *miksi* se kysytään? Eräässä mielessä elämä on alkanut miljardeja vuosia sitten ja jatkuu toistaiseksi. Tavallisimmin kysymyksellä viitataan kuitenkin siihen, milloin yksilön elämä alkaa *moraalisesti merkittävässä* mielessä. Ihmisyksilön kannalta on esitetty monia eri vaihtoehtoja sille, milloin elämä saa moraalisen arvon:

- o hedelmöittyminen
- o kiinnittyminen kohtuun (6-7 vrk)
- o aivotoiminta (6-8 vko)
- o ihmisen näköiseksi tuleminen
- o tunnettavat liikkeet (13-16 vko)
- o elinkykyisyys (>22-24 vko)
- o syntymä
- o moraalinen persoonuus

Mitä laki sanoo? Raskauden keskeytyksellä on Suomen lainsäädännössä kolme aikarajaa: 12, 20 ja 24 raskausviikkoa. 12. raskausviikkoon saakka keskeytys on mahdollinen lääketieteellisillä tai sosiaalisilla perusteilla, 12-20 viikoilla lääketieteellisillä perusteilla ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen luvalla sosiaalisilla perusteilla. 20-24 raskausviikolla keskeytys on TEO:n luvalla mahdollinen jos tutkimuksissa on todettu "vaikea sikiön sairaus tai ruumiinvika".

Suhtautumisessa sikiön moraaliseen asemaan voidaan erotella kolme erilaista kantaa. Äärikonservatiivisen näkemyksen mukaan jo hedelmöittynyt munasolu on moraalisesti täysiarvoinen olento. Ääriiberaalin näkemyksen mukaan ihmisarvo tulee vasta syntymän jälkeen. Maltillisen kannan mukaan sikiön moraalinen arvo kasvaa vähitellen raskauden etenemisen myötä.

Suora lähetys ja videotallenteet internetissä, osoitteessa <http://video.helsinki.fi/studia/>.

Luentojen lyhennelmät ja luentosarjan ohjelma löytyy osoitteesta www.helsinki.fi/vst.

Luentosarjan luennot julkaistaan kirjana Vapaan sivistystyön toimikunnan julkaisusarjassa syksyn aikana.

Tilaukset: (09) 191 58063 (toimisto), vst@helsinki.fi tai www-sivuilta www.helsinki.fi/vst.